

Privé of openbaar

Notitie inzake de omgang met in archieven aanwezige persoonsgebonden informatie

Algemeen

In principe geldt dat archiefbescheiden, die in een archiefbewaarplaats berusten, openbaar zijn, tenzij er beperkingen aan die openbaarheid gesteld zijn (zie de artikelen 15, 16 en 17 van de *Archiefwet 1995*). Die beperkingen kunnen gesteld worden als het gaat om:

1. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
2. het belang van de Staat of zijn bondgenoten;
3. het anderszins voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

Beperkingen op grond van het onder 1. en 2. gestelde zijn niet van toepassing op stukken, die ouder zijn dan 75 jaar.

Verder geldt nog dat stukken eveneens niet ter inzage hoeven te worden gegeven als; de toestand van de archiefbescheiden zich daartegen verzet of deze aan de verzoeker niet veilig kunnen worden toevertrouwd.

Wet Bescherming Persoonsgegevens

Het van kracht worden van de *Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP)* in 2001 heeft een verzwarende van de openbaarheidregels met zich mee gebracht, met name t.a.v. de categorie 'bijzondere persoonsgegevens'. Deze heeft betrekking op:

- godsdienst of levensovertuiging
- ras
- politieke gezindheid
- gezondheid
- seksueel leven
- lidmaatschap van een vakvereniging
- strafrechtelijk verleden.

De openbaarheidstermijn van archieven met bijzondere persoonsgegevens is gesteld op 110 jaar. De WBP heeft overigens alleen betrekking op nog levende personen.

Inzage archieven met bijzondere persoonsgegevens

Voor raadpleging van archieven met bijzondere persoonsgegevens kan door de directeur van het Waterlands Archief toestemming worden verleend als dit onderzoek gericht is op:

- gegevens van reeds overleden personen (ten bewijze daarvan dient een kopie van een overlijdensakte/persoonskaart/rouwkaart/rouwadvertentie/bidprentje).
- gegevens van een nog in leven zijnde persoon, die zelf schriftelijk toestemming heeft verleend tot openbaarmaking van de betreffende persoonsgegevens.

Zie het aan deze notitie als bijlage opgenomen *Formulier voor toestemming tot raadpleging van niet-openbare archieven* van het Waterlands Archief.

Praktijkvoorbeelden

Bovengenoemde voorwaarden voor raadpleging zijn onder meer gesteld bij de overbrenging naar het Nationaal Archief van de archieven van de *Raad van Beroep voor de Perszuivering* en de *Ereraden voor de Kunst*. Een interessante afweging heeft het Nationaal Archief gemaakt bij de openbaarmaking van passagierslijsten van schepen met in 1951 naar ons land komende Molukse immigranten. Onder andere omdat deze lijsten indertijd (in gedrukte vorm) vrijelijk verspreid geweest zijn én vanwege het belang van de geschiedschrijving van de Molukse gemeenschap in Nederland, is besloten deze lijsten vrij te geven voor raadpleging.

Publiceren van onderzoeksgegevens

Ten aanzien van b.v. een onderzoek naar inwoners van Waterland, waarbij het gaat om hun politieke gezindheid in de jaren (ca 1930-) 1940-1945, is te benadrukken dat het Waterlands Archief gehouden is bij het ter inzage geven van archiefbescheiden de hierboven genoemde wet- en regelgeving te handhaven. Zoals iedere onderzoeker uiteraard evenzeer gehouden is deze wet- en regelgeving te respecteren.

Waar het gaat om afzonderlijke personen kan toestemming gegeven worden tot raadpleging en publicatie van de hen betreffende gegevens als:

- de betrokkene(n) overleden is (zijn)
- de betrokkene(n) zelf toestemming geeft (geven) tot raadpleging en publicatie van dergelijke gegevens

In andere gevallen zal, ook bij toestemming tot raadpleging door het Waterlands Archief, het anonimiseren van persoonsgebonden informatie geboden blijven tot aan het verstrijken van de in de wet gestelde termijn.

Eigen verantwoordelijkheid van de onderzoeker

In de praktijk zal het kunnen voorkomen, dat archieven, die vanwege de *Archiefwet* openbaar zijn, gegevens bevatten, die vanwege de *Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP)* niet openbaar gemaakt mogen worden. Voor een archiefdienst is het lang niet altijd doenlijk om allerlei documenten in dit opzicht vooraf te 'screenen'. Dit is echter niet alleen de verantwoordelijkheid van de betreffende archiefdienst. Hier geldt minstens evenzeer - maar misschien nog wel meer - de eigen verantwoordelijkheid van de onderzoeker, zoals ook door het Nationaal Archief benadrukt wordt. Van die onderzoeker mag gevraagd worden, hoe hij of zij denkt te voorkomen, dat er inbreuk gemaakt gaat worden op de privacy van nog levende personen. Daarbij zal de bezoeker ook het *Formulier voor toestemming tot raadpleging van niet-openbare archieven* moeten ondertekenen.

Terwijl het natuurlijk ook een kwestie van gezond verstand is: als gegevens dezelfde informatie verschaffen als reeds in gepubliceerde vorm kenbaar is (zoals in kranten), hoeft minder restrictief te werk gegaan worden.

Jaap Haag
Coördinator Publiek
Waterlands Archief